

Anketa Socialistične zveze o delu potrošniških svetov v Beogradu

V beograjskih občinah je organiziranih 81 potrošniških svetov. Več svetov je v ožjem središču mesta, medtem ko sta v občini Čukarica le dva, na Voždovcu in v Novem Beogradu pa eden, v Rakovici pa niso izvolili še nobenega. V občini Vračar pa so jih organizirali 30 s 152 člani, v občini Stari Grad pa 20 s 146 člani.

Največ svetov — 31 so izvolili v organizacijah za promet s kolonialnim in delikatesnim blagom. V tekstilnih podjetjih in obratih je organizirano 19 svetov, v organizacijah za promet s sadjem in vrtninami 10, z mesom 4, v mešanih obratih 7, v veleblagovnicah 3, v podjetjih, ki prodajajo kurivo 3, po en svet pa po knjigarnah, prodajalnah kruha, mleka, obutve in podjetjih za živalsko krmo.

V primerjavi z lanskim junijem je število svetov večje za 25. V tem razdobju se je precej izboljšala tudi vsebina dela potrošniških svetov tako, da je tudi njihov odnos do organov samoupravljanja v podjetjih čedalje bolj v skladu s predpisi. Mogoče pa je zapisati očitke, da pri volitvah niso vedno upoštevali, katere in kakšne ljudi je treba izvoliti v svete. V Žemunu so na primer izvolili za člana sveta potrošnikov v neki trgovinski organizaciji osebo, ki sploh ne kupuje v tisti prodajalni.

Večina svetov dela dobro

Čeprav so potrošniški sveti, ki se ne sestajajo redno (pa tudi takšni, ki se sploh ne sestajajo) in slabo delujejo, opravlja večina, posebno tam, kjer jim pomagajo, uspešno svoje naloge.

Potrošniški svet v veleblagovnici »Crvena zvezda« v Beogradu je skupaj z delavskim svetom razpravljal o naslednjih vprašanjih: o izboljšanju preskrbe in kakovosti blaga, o nakupu in prodaji osnovnih sredstev, o znižanju cen in kulturnejši postrežbi itd. Razen tega je potrošniški svet organiziral tudi tri komisije, ki so pregledale stanje komercialnega poslovanja, sanitarno higienske razmere in nekatera vprašanja delovnih odnosov. Potem ko je proučil predloge komisij, je potrošniški svet poslal vse gradivo organom upravljanja v podjetju, ki so bolj ali manj sprejeli vse pobude in predloge.

Pri trgovinskem podjetju »Bele vode« je potrošniški svet organiziral posvetovanje z državljanji in jih seznanil s problemi preskrbe. Na posvetovanju so bili navzoči tudi zastopniki podjetij, ki so dajali v tem smislu tudi potrebna obvestila. Člani potrošniškega sveta redno prisostvujejo sestankom delavskega sveta in upravnega odbora, kjer povedo svoja opažanja in predloge.

V trgovinskem obratu »Trešnjevica« je potrošniški svet razpravljal tudi o vprašanju sodelovanja državljanov pri dobičku, ki ga je imel obrat, kar ni storil noben drugi svet, nato je analiziral promet obrata med dvema sestankoma sveta in primerjal stroške obrata v razmerju do prometa, prav tako pa se je seznanil tudi s skladi in pravili obrata itd.

Nekateri sveti so spet organizirali komisije, ki so podrobno pregledale knjigovodstveno stanje prodajalne. Večina svetov ni razpravljala o možnostih poveča-

nja pomožnih sredstev, ki služijo za postrežbo potrošnikov, kakor je to na primer nakup novih osnovnih sredstev: pulov, vitrin, registrskih blagajn itd. Prav tako se niso dovolj zavzeli za izboljšanje tehničnih pogojev v trgovini.

Pomoč svetom in sodelovanje z njimi

Precej je tudi svetov, ki niso popolnoma izpolnili pričakovanja. Zato sta dva osnovna vzroka. Prvi je, da v te organe niso bili vedno izvoljeni ljudje, ki bi dovolj poznali problematiko trgovine in predpise, tako da je bil njihov prispevek manjši. Po drugi strani pa pooblastila in naloge potrošniških svetov še vedno niso dovolj obdelane, zato pa je bila tudi usmeritev različna.

Razen tega tudi ni prišlo do večjega

angažiranja organizacij Socialistične zveze, preko katerih je najlažje uresničiti zvezo med potrošniki in sveti. Te organizacije bi morale pogosteje razpravljati o delu potrošniških svetov na svojem terenu. Večje zavzemanje Socialistične zveze pričakujejo tudi pred volitvami novih svetov, posebno pa pri postavljanju kandidatov.

Občinski ljudski odbori bi morali posvetiti več pozornosti predlogom in mnenju potrošniških svetov, posebno v tistih vprašanjih, glede katerih organi v podjetjih ne storijo ustreznih ukrepov. Akcija oblastnih organov bi se morala omejiti tudi na inšpekcijsko kontrolo poslovanja glede nepravilnosti, na katere opozarjajo potrošniški sveti. Z ustreznimi ukrepi na predlog svetov potrošnikov lahko po svoji strani napravi več tudi trgovinska zbornica.

Pomembno vprašanje je seveda tudi, da mestni ljudski odbor in občinski odbori v skladu s svojimi pravicami sprejmejo ustrezna navodila za delo potrošniških svetov na svojem področju.

B. S.

POTROŠNIŠKI SVETI

Do začetka letošnjega leta je bilo v državi ustanovljeno 1853 potrošniških svetov, in to v: Srbiji 483, na Hrvaškem 500, v Bosni in Hercegovini 165, Makedoniji 146, Sloveniji 527 in Črni gori 38. Podatki o številu članov svetov niso popolni (manjkajo iz Bosne in Hercegovine, Crne gore in Slovenije). V 1060 svetih v Srbiji, na Hrvaškem in v Makedoniji, za katere so podatki, dela 7864 članov. V svete je bilo izvoljenih največ delavcev in uslužbencev. Ustanavljanje potrošniških svetov napreduje počasi in neenakomerno. V nekaterih občinah in tudi celih okrajih niso ustanovili še niti enega sveta. Po drugi strani pa imamo precej svetov, ki so se organizacijsko že okrepili in ki že uspešno delujejo ter sodelujejo z organi upravljanja v trgovinskih podjetjih. Taki sveti ugodno vplivajo na delovanje trgovinskih organizacij na svojem področju. So pa tudi primeri, ko posegajo potrošniški sveti tudi v zadeve, za katere je pristojen organ upravljanja v podjetjih, medtem ko se tretji ukvarjajo z zadevami, za katere so pristojne inšpekcije.

Iz neke stanovanjske skupnosti v Skoplju

Prispevek k reševanju komunalnih problemov

Po vojni je bilo v Skoplju zgrajenih mnogo stanovanjskih hiš. Zgrajena so bila nova stanovanjska naselja, ki zaradi pomanjkanja sredstev niso mogla vedno takoj dobiti vseh komunalnih naprav, posebno kanalizacije in vodovoda, ki so ju gradili kasneje v etapah. Pri reševanju teh vprašanj čedalje bolj sodelujejo tudi stanovanjske skupnosti, kar lahko potrdi tudi naslednji primer.

V tako imenovanem industrijskem delu Skoplja je bilo zgrajeno novo stanovanjsko naselje, v katerem ni bila takoj dovršena tudi kanalizacija, na katero je bilo treba čakati precej dolgo. Do 1. 1953 je bilo v tem naselju dograjenih 45 večjih in manjših stanovanjskih hiš s skupno 466 stanovanji. Ker ni bilo mogoče, da bi zgradili komunalne naprave, je bila gradnja stanovanj začasno ustavljena. Kasneje so uvedli vodovod, uredili so dohodne poti, nove šole, s kanalizacijo pa je šlo bolj težko. Septične jame, ki so jih začasno izkopali, niso redno čistili vse do uvedbe družbenega upravljanja v stanovanjskih hišah. Z organiziranjem hišnih svetov in stanovanjske skupnosti je bil ves dohodek teh organov potrošen predvsem za čiščenje jam.

V sporazumu s hišnimi sveti je stano-

vanjska skupnost sklenila, da bo sama zgradila kanalizacijo in je v ta namen izkoristila tudi kredit iz sklada za stanovanjsko graditve. Sredstva v višini približno 2 milijona, ki so jih prej dajali za čiščenje septičnih jam, so služila delno za odplačilo anuitet. Lani so v naselju prav zaradi aktivnosti stanovanjske skupnosti zgradili blizu 2.200 metrov kanalizacije.

Predračunska vrednost za to kanalizacijo je znašala okrog 15 milijonov din. Ta vsota je bila za stanovanjsko skupnost previsoka. Zato je skupnost zaposlila strokovnjake, ki stanujejo na njenem terenu in je tako zmanjšala predračunsko vsoto za približno tri milijone. Razen tega je organizirala tudi delovne akcije za kopanje kanalizacije in druga dela, tako da je končna vsota znašala 7 milijonov 560 tisoč dinarjev ali 50 odstotkov prvotne predračunske vsote. Stanovanjska skupnost je zagotovila tudi brezplačno strokovno nadzorstvo nad izvajanjem del, kar je prav tako prispevalo k zmanjšanju stroškov.

K. K.